

**EVROPA,
PRIHAJAMO?!**

str. 2

**TIŠLARSTVO
V ŠTEVANOVCI**

str. 6

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 18. maj 2000 ☼ Leto X, št. 10

Bo Ferenc Mádl predsednik Madžarske?

Kandidas?

Ljudje na Madžarskem si za trenutek končno lahko oddahnejo. Kandidatka za novo *Mat' Kurjo* vseeno ne bo *Jožica Podturica*, ki že kar deset let čepi na zadnjih ali predzadnjih jajcih popularnosti. Če bi se to zgodilo, bi se temu še krave smejale. Večina madžarskih ljudi pa bi lahko povešala glavo.

Dozdajšnji predsednik *Árpád Göncz* je bil vseskozi na prvem mestu tovrstnih lestvic. Tudi zdaj je absolutni prvak, ko se mu počasi izteka drugi (tudi zadnji) mandat. Vemo, da so politične arene polne raznih vetrogončičev, ne samo pri nas, ampak tudi po vsem svetu. Toda v razvitih demokratičnih razmerah si je težko predstavljati, da bi bili šefi države neki burkeži, pavlihe, krjavlji z veliko mero samodržstva in koncentrirane demagogije. Tudi lažni ve kljukce je težko prenašati, kaj šele če so povrhu še oblačneži in samovoljneži.

Nismo tako naivni, da ne bi vedeli, da imajo v marsikateri državi čudne in še bolj čudne vladne koalicije. Tudi v demokratičnih deželah. Take so pač politične kombinacije, mahinacije. Taka je politična matematika - *mutimatika*.

Tudi na Madžarskem je sklenjena vladna koalicija, ki bi ji lahko rekli tudi zakon iz koristoljubja. Pred dvema letoma je mlad, velik, lep in bogat mladenič (Fidesz) moral poročiti staro, grbavo in revno dekle (FKGP), ki je (od očeta) nezaželeno zanosilo z mlade-

ničem v neki pijanski, nepremišljeni noči... Stare ženske intrige, kako ujeti v svoje mreže razuzdanega pohotneža, ki se jeguljasto izmika oltarju... Starikava koalicijska nevesta z nekaj odstotnim uspehom na volitvah je izsilila

Po dolgih računskih prepričevanjih je *Muti-Mati* končno doumela, da njena *mutimatika* nima nič skupnega s parlamentarno matematiko. Celo njena mačeha, tretja, najmanjša koalicijska zaveznica (MDF) ji je dala vedeti, da

Piščančki so kar blaženo čivkali: čivčiv, čiv, čiv, čivčiv... Naša Muttika bo šefica, vaša pa ne! Beee!.. Nato stara nesnica pokvarjenih jajc stopi pred mikrofon in potuhnje, z zvrhano mero lažne skromnosti zakodajsa:

didirata uglednega univerzitetnega profesorja *Ferenca Mádl*a. Temu se najprej čudi znani akademik, ker je pač tudi on zvedel le iz časopisa, da je Muttika imela z njim baje dolgotrajne pogovore o njegovi kandidaturi. Nato je izrazilo svojo hvaležnost tudi članstvo stranke, da so jih časopisi obvestili, koga da so oni predlagali za kandidata. Čudijo se tudi državljani, saj se točno spominjajo, da je g. Mádl že kandidiral (med predlagatelji je bil tudi naš spolno opeharjeni mladenič) za predsednika države l. 1995. Tedaj je Muttika v parlamentu zagnala pravi ravs in kavs, da predsednika mora voliti ljudstvo, ne pa skupščina in je iz protesta odvedla svoje piščančke k napajalniku v bifeju. In mu vseskozi nasprotovala, ko je bil g. Mádl minister in na drugih položajih. Zdaj pa kar naenkrat njen kandidat? Lažni-va kljukica?

Morda pa je pred dvema letoma ogoljufani ženin pogruntal sistem in se maščuje za izsiljeno očetovstvo?

Gospoda Mádl podpirajo tudi opozicijske stranke. Kandidat - kandidas, ki bo vodil lestvice popularnosti kot njegov predhodnik, kot se pač spodobi za predsednika države?

Čivčiv, čivčiv... Pššš, nesramne kure, pššš,!

poroko in povrhu še kandiduro za predsednika države kot poročno darilo za svojo stranko...

Na Madžarskem se bližajo predsedniške volitve. Odcvetela ksantipa je kar pol leta spletkarila, kako bi lahko vnovčila grešno izsiljeno obljubo izpred dveh let. Kako bi lahko postala šefica države, da bi še bolj grenila življenje ne samo svojemu koalicijskemu partnerju, ampak tudi večini nedolžnih državljani-ov.

ne bo glasovala zanjo. Da o velikanski socialistični opoziciji niti ne govorimo. Skratka, *Mutti* je pogruntala, da enostavno ne more postati šefica države. Pol leta je tuhtala, kako se izvleči iz te kaše - brez moralne škode.

Stara osorna koklja je zbrala svoje piščance in jim vključevala v njihove glavce, da morajo na partijskem velezborovanju zahtevati vsi njeno kandidaturo. Rečeno - storjeno. Blizu stoodstotna enotnost, kot v lepih starih časih.

„Dragi moji piščančki, najlepša hvala za to vašo neizmerno ljubezen do vaše naj-najdražje Mutti, ampak jaz imam še toliko konkretnih, ministrskih in drugih pomembnih nalog v življenju, da nimam časa kar takoj reprezentirati v tem našem prelepem Kokošnjaku. Lahko noč, dragi otročki, želim vam lepe sanje!“

Kmalu zatem vladna koalicija obvesti javnost, da *Muttika* malih lastnikov namesto sebe, in tudi njena stranka, kan-

Francek Mukič

Evropa, prihajamo?!

Člani poslanskega kluba socialistov so preživeli 10. maj med volivci v Železni županiji. To jim omogoča delovni red v madžarskem parlamentu, po katerem je vsak tretji teden namenjen neposrednim stikom med poslanci in volivci. Osrednja prireditve pod naslovom Evropa, naša prihodnost je potekala v Szombathelyu. Na srečanju, na katerem sta ob poredsedniku stranke László Kovácsu sodelovala tudi deželni glavar Gradišćanske Karl Stix in podpredsednik slovenskega parlamenta Andrej Gerenčar, je bilo največ govora o vlogi regij pri vključevanju v Evropsko unijo.

V Monoštru, v Slovenskem domu, se je poslanka Magda Kovács-Kósa, ki je obenem predsednica manjšinskega odbora v madžarskem parlamentu, srečala s predstavniki manjšin, ki živijo na tem predelu Železne županije. Predstavnik Slovencev, Nemcev in Romov je seznanila s pripravi na spremembo manjšinskega zakona, ki je bil sprejet l. 1993. Sam uvod ni bil nič spodbuden, kajti kot je rekla, če nečemo, da se neka

stvar premakne z mrtve točke, ustanovljamo komisije.

ti odnos med krajevnimi in lokalnimi samoupravami gle-

de pravic in dolžnosti.

Na srečanju je bilo največ vprašanj o parlamentarnem zastopstvu manjšin. Predsednica manjšinskega odbora je zelo iskreno povedala, da je - kar se tega vprašanja tiče - skeptična. Pri tej zadevi bi moralo priti do soglasja skoraj vseh strank, kajti za modificiranje volilnega zakona je potrebna dvotretjinska večina. Toda prevladne stranke - kljub vsem političnim deklaracijam - menijo, da je lahko 13 manjšinskih poslancev rizični faktor v madžarskem parlamentu. Po (privatnem)

mnenju predsednice odbora bodo manjšincem ponudili le pravico do delegiranja lastnih predstavnikov, le da ti ne bodo imeli pravice glasovanja v parlamentu.

Predsednik Državne slovenske samouprave je spregovoril o mačehovskem odnosu madžarskih oblasti do porabjskega slovenskega radia. Več predstavnikov je govorilo o težkem položaju malih narodnostnih šol, kakor tudi o tem, da Porabje spada v t.i. zahodni panonski regiji med manj razvita območja. Nekoč ni dobivalo podpore zaradi svojega obrobnege, obmejnega položaja, zdaj ne dobiva zadostne podpore, ker (baje) je del ene najbolj razvitih županij na Madžarskem.

Magda Kovács-Kósa je poudarila, da vladne strukture pozabljajo na to, da se v Evropsko unijo ne bo včlanil le večinski madžarski narod, temveč večinski narod skupaj z manjšinami. Ureditev položaja manjšin ni nujna le zaradi kriterijev Evrope, marveč zaradi nas samih, zaradi lastnega samospoštovanja.

M.Sukič

Predsednica manjšinskega odbora (druga z leve) ne verjame, da bi se parlamentarno zastopstvo manjšin rešilo pozitivno.

Komisija za spremembo manjšinskega zakona deluje približno eno leto, toda kot je omenila poslanka slovaškega rodu Marija Jakab, se je zastopniki ostalih parlamentarnih strank bolj redko udeležujejo. Spremembe se pripravljajo na dveh nivojih. Pri individualnih manjšinskih pravicah si zakon prizadeva, da bi pri posameznikih krepil manjšinsko zavest oz. priznavanje pripadnosti k določeni skupnosti. Pri kolektivnih pravicah želi zakonsko uredi-

Udeleženci foruma

Nove delavnice za strokovno šolo

Razvoj določenega kraja oz. območja je v veliki meri odvisen od človeških virov. Za strokovno izobraževanje v

postanejo tehniki. To so predvsem računalniški tehniki, programerji oz. ekološki tehniki.

jakom primerno prakso. Do zdaj so učenci šole opravljali prakso na tridesetih različnih mestih (v raznih obratih, tovarnah, delavnicah) in tudi znotraj šole so bili precej na tesnem predvsem v računalniških kabinetih.

Čeprav so se gradbena dela že začela, so temeljni kamen

in okolice, ter župan mesta Monošter Károly Bauer.

Monoštru in okolici skrbi v prvi vrsti Srednja strokovna šola Bele III. Na šoli imajo več programov, v katerih po končanem štiriletnem izobraževanju dobijo dijaki poleg stroke tudi maturo. Po dodatnem enoletnem šolanju pa

Pri ostalih programih - študij traja pri vseh štiri leta - dijaki dobijo le spričevalo o poklicu. To so mizarji, varilci, ključavničarji, prodajalci, šivilje, tkalke itd. Pri pridobivanju strokovnega znanja je pomembno, da zagotovijo di-

Vodstvo šole - kot nam je povedal ravnatelj Šandor Bedić - je že od l. 1992 delalo na tem, da bi zgradili lastne delavnice in kabinete za opravljanje prakse. Leta 1995 so v okviru prekomejnega industrijskega parka vložili natečaj k Phare, na katerem jim je bilo odobreno približno 190 milijonov forintov za gradnjo lastnega objekta, mestna občina Monošter je dodala 72 milijonov. Omenjeni vsoti zadoščata za izgradnjo objekta, za notranjo opremo pa bi šola potrebovala nadaljnjih 140 milijonov.

Položitev temeljnega kamna

svečano položili 8. maja 2000. Svečanosti so se udeležili János Jakab, vodja glavnega oddelka Ministrstva za šolstvo, Zolt Németh, parlamentarni poslanec Monoštra

V dvonadstropnem poslopju - približno 2300 m² uporabne površine - se bodo nahajale delavnice, kabineti oz. knjižnica s strokovno literaturo.

M.S.

Papiri pripovedajo

Marijine pesmi

Majuš je v cerkvi mejsec B. D. Marije. V 18. stoletju, v Italiji so začeli najoprvm sve-titi B. D. Marijo mejseca ma-juša vsikš den z litanijami, molitvi i pesmi. V pesmarici iz 1864 je gorenjesinčarski župan Štefan Pinter dojsipo tri Marijine pesmi tō. V naši molitveni knjigaj, na žalost, je edna nej nut. „Tréttya od Blá sene Marie“ je eta:

*Vse vōrne dūšice zdaj stoupte naprej,
i srečnim veseljom Bogā hválte vsigdar.
Reci Ave Maria, z vūstmi ino srcom,
spei (vaj) Salve Regina vsako vōro, vsaki den.*

*Mario dičiti tou je naša dūžnost,
na tron jo postavila Boža modroust.
Reci...*

*Njou hvali, njou diči vsaka grejšna dūša,
na pomouč njou zovī vsaka stvar stvorjena.
Reci...*

*Mario z milošcom napuno sam Boug,
za svojo zaročnico je zvolo Sveti Dūjh.
Reci...*

*Brezi grejha i makule poprijeta bila,
nje svetosti kača nigdar nej kvarila.
Reci...*

*Sto more zgrūntati to Božo skrivnost,
Maria mi sprosi v potrebi milost.
Reci...*

*Či v grejhe ti spadneš i v greihi ležiš,
k Marii ti šetuj, miloščo dobiš.
Reci...*

*Oh mati lūblena ti grejšnikom trouš,
ki k tebi šetuje on najde pomouč.
Reci...*

*Pred tvojimi nogami jas grejšnik klečim,
ki večkrat jas sebi pobougšat želim.
Reci...*

*Oh, mati ponižno prosim te vezdaj,
od grejha čuvaj i mološčo daj.
Reci...*

*Gda dūša bou z tejlja, oh, mati poglej,
te dūšo ti primi v nebeski orsag.
Reci...*

*Maria, Maria jas sklenem moj glas,
nebeska kralica poslūni ti nas.
Reci Ave Maria, z vūstmi ino srcom,
spei (vaj) Salve Regina vsako vōro, vsaki den. Amen.*

Marija Kozar

Spremljajte televizijsko oddajo
SLOVENSKI UTRINKI

vsak drugi torek ob 13.00 na

1. programu madžarske televizije.

Naslednja oddaja bo v torek,
23. maja 2000.

Ponovitev v soboto, 27. maja,
ob 9.55, na 2. programu.

Srečanje v znamenji pravljic

Društvo porabski slovenski penzionistov je letošnje prvo srečanje držalo 30. aprila v Monoštri v Slovenskom kulturnom centru.

če rejsan solidno, depa s pejn-
ezami tū pomagalo. Lani je
že za tau bila pelda, ka sek-
cije začnejo doma v vesi po-
sabe, samostojno (ōnā-

Predsedstvo društva je tak skončalo, da bi tau srečanje malo ovakšo bilau kak do tejša mau. Na takšno sreča-
nje smo največkrat pozvali kakše naše kulturne skupi-
ne, ki so nam dali program. Letos je pa na te den več spadnilo na člene, ki so se s programom sami pripravili. Na srečanje smo pozvali iz Slovenije dve delegaciji. De-
legacijo društva iz Murske Sobote je vodo predsednik Jože Vild. Prišli so iz Morav-
ski Toplic tū, njigvo delega-
cijo je vodo Karel Mekicar.

Srečanje se je začnilo v kon-
ferenčni dvorani Slovens-
koga doma. Predsednica društva je na kratko poved-
la, ka se je godilo od 21. no-
vembra lani, gda smo meli občni zbor in smo se sprajli za letošnji program. Na pro-
grami je poleg aprilskoga srečanja eške izlet (kirándu-
lás) v Slovenijo. Na srečanju smo se zgučali s Sobočanci, da bi te izlet biu letos v dru-
goj polovici septembra za-
tok, ka bi radi malo te že koš-
tavalī nauvo graudzje. Na konci leta bi meli občni zbor (közgyűlés).

Nauvo je v društvī tau tū, da smo se tak zgučali, da je vsakša ves edna sekcija in vsakša sekcija doma v vesi sama leko napravi kakše program. Društvo de tau,

llóan) delati. Tau smo si tū ob-
lūbili, da mo v vesi doma na pomoč, če do nas zvali na kakše akcije. Guč je bio na srečanju od toga tū, kak sto-
jimo s pejnazami. Predsed-
nica je letos tū napisala pro-
šnje pa natečaje, vsevkūper 13. Do aprilске prireditve smo iz Budimpešte od manj-
šinskoga sklada že dobili 80

gezero forintov. Mamo obe-
čano od Slovenske zveze 300 gezero forintov. Oblū-
bo mamo od Državne slo-
venske samouprave (100 gezero) pa od nistarni vaški slovenski samouprav tū. Tak se vidi, ka mo leko mer-
no realizirali svoje plane. Po tejm toga se je v konfe-

renčni dvorani začno pro-
gram. Tak je bilau zgučano, ka iz vsakše vesi se nekaj pripravi, da bi gučo stare pravljice ali pa edno zgod-
bico, ka se je ali z njim ali z nekakim gnauk svejšta zgo-
dila. Pravljice ali zgodbice so gučali: z G. Senika Hilda Čabai, iz Verice Vendel Konkolič, iz Števanovec (mesto nji) Irena Barber, iz Sakaluvec Ema Sukič, iz Slovenske vesi Iluš Bartakovič, iz Monoštra Ana Penzeš-Časar, z D. Senika Kristina Monek. Sploj do-
bro je bilau poslušati te zgo-
dbice pa pravljice, zatok smo pa tak skunčali, ka mo tau nadaljevali tačas, ka edno kaseto leko s takšim napunimo. Tau kaseto bi pa po tistim dali vrtcom pa na-
šim šolam. Po tem programi so čakali naše upokojence goslarge, ki so prišli nas veselit iz Slovenije iz Pristave. Pristavske ščuke – štiri ženske pa dva moška – so nam igrali do večera, depa nej samo tak, kak je šega. Zvūnredne "in-
štrumente" nū-
cajo. Igrajo z ebari, glavnji-
ki, prkovači, ža-
gov, motikami, ribašom, no pa majo edno har-
moniko tū. Do večera smo na tau muziko sp-
lesavali, se ve-
selili. Škoda, ka nas je na gnes pa tri menje. Žalūjemo

pokojnoga Kal-
mana Karbana iz Varaša, Jožefa Deutscha z D. Senika in Ano Časar (Naca) iz Sa-
kalauvec.

Kak je pa že guč bio od toga, znauvič mo se vsi vkūp vidli septembra na izleti v Slo-
veniji.

I.B.

OD SLOVENIJE...

V Sloveniji preko 600 podjetij s standardom kakovosti ISO 9000

V Sloveniji je danes že preko 600 podjetij, ki so pridobila certifikat skladnosti njihovega sistema kakovosti z zahtevami standarda sistema SIST ISO 9001 ali SIST ISO 9002. Večina med njimi so mala in srednje velika podjetja (proizvodna, trgovinska, storitvena, javna). Te certifikate podeljujejo na osnovi presoje podjetja, ki so za to dejavnost akreditirani pri različnih akreditacijskih organizacijah. Eden teh je tudi Slovenski inštitut za kakovost in meroslovje (SIQ), ki je doslej podelil približno tretjino vseh certifikatov za sisteme vodenja v državi.

Avstrijsko ustavno sodišče zavrnilo pritožbo društva Člen 7

Avstrijsko ustavno sodišče je zavrnilo pritožbo kulturnega društva Člen 7, ki se bori za priznanje statusa štajerskih Slovencev v Avstriji kot manjšine. Društvo Člen 7 je predlagalo, da se njunima dvema članoma prizna pravica predlaganja v manjšinskem sosvetu, ki ga je ustanovila avstrijska vlada, vendar predlog ni bil sprejet. Svoj predlog je društvo utemeljilo s členom 7 državne pogodbe iz leta 1955, po katerem avstrijskim državljanom slovenske narodnosti na štajerskem pripadajo enake pravice kot Slovincem na Koroškem in Hrvaški na Gradiščanskem. Takrat je kulturno društvo Člen 7 sporočilo, da se bo za svoje pravice obrnilo na ustavno sodišče.

Mihaela Logar in Tone Gogala častna državljana Indiane

Državna sekretarka za Slovence v zamejstvu in po svetu Mihaela Logar se je v okviru večdnednega obiska ameriških Slovencev ustavila tudi v Indianapolisu, kjer se je udeležila proslave ob stoletnici lože Sv. Alojzija, ki je del najstarejše slovenske zavarovalniške skupnosti v ZDA – Kranjsko-slovenske katoliške jednote, ustanovljene že leta 1894. Slovesnosti ob stoletnici lože se je udeležil tudi guverner zvezne države Indiana, demokrat Frank O'Bannon, ki je ob tej priložnosti Logarjevo in slovenskega konzula v Clevelandu Toneta Gogala razglasil za častna državljana Indiane.

Kdo sem? Kdo si?

Takšen je naslov prve učne enote v novem učnem načrtu za pouk slovenskega jezika v 1. razredu narodnostnih osnovnih šol v Porabju. O začetnem pouku slovenskega jezika smo z učiteljicami razredne stopnje sicer že veliko govorili, a izobraževanje za vestnega učitelja ni nikoli preveč. Tako smo se 10. maja srečali v Monoštru na zadnji pedagoški delavnici v tem šolskem letu za učitelje razrednega pouka. Povabili so se prijazno odzvali 4 učiteljice z gornjeslovenske in 2 z monoštrske šole. Pogrešali smo udeležence s števanovske šole, ki bo imela v prihodnjem šolskem letu kar 10 prvošolcev, kateri se bodo učili slovenskega jezika. Zato učitelju, ki jih bo poučeval, verjetno kakšen dobronameren nasvet ne bi

bil odveč. A odločitve za udeležbo na izobraževanjih slovenske materinščine so stvar učiteljeve vedoželjnosti in – še vedno trdim tako

osmislili prvo učno enoto pri pouku slovenskega jezika v 1. razredu; s pomočjo didaktičnih igr, glasbe, številnih ponazoril, predvsem pa uč-

– učiteljevega odnosa do lastne narodnostne pripadnosti, kot tudi posredovanja le-tega učencem....

Zbrali smo se torej v Slovenskem kulturno-informativnem centru in skupaj

teljevega pozitivnega odnosa do slovenske materinščine, ki jo pučuje, bo pouk pester, zabaven in zanimiv, saj je vse, kar počnemo pri urah slovenskega jezika, lahko koristno in zanimivo učenje.

Hvala vsem udeleženkam, ki ste aktivno sooblikovale naše izobraževanje.

Do konca šolskega leta bomo imeli še eno (izvajalka bom prav tako avtorica tega zapisa), in sicer z delovnim naslovom Popravljanje in vrednotenje pisnih izdelkov učencev pri pouku slovenskega jezika. Za izhodišče nam bodo pisni izdelki učencev, pa tudi udeleženci delavnice bodo sami v vlogi učencev.

Najbolj zanimivo izobraževanje pa bo tudi letos ob koncu šolskega leta Seminar slovenskega jezika in kulture, prvi teden julija v Kopru. Želim, da bi se ga udeležilo čim več porabskih učiteljev, tako sedanjih kot bodočih.

Valerija Perger

Pismo iz Sobote

Ja, tou leto se je sprtoletje tak popaščilo, kak če bi šlo slejdnji ojditi po našoj Zemlej. Kak zdaj vōvidi je edno tri do štiri tedne vse bole zeleno, vse bole raste, črešnje so že skur zrele, mladi fiči do pomalek že lejtali in te naš mejsce maj tak vōvidi kak eden julij. Vejn pa nede že zdaj žetva?

Na, tou si brodim, ka rejsan nede, vej pa bi tou vse postavilo na glavou, ranč tak, kak je v mojej glavej vse vkūper naoupak zavolo toga sprtoletje, ka dene bole na leto, kak pa na tou naše sprtoletje, ka ga v zimi tak trno čakamo. Ka je te zdaj naoupak s tou mojo glavou? Kak prvo trbej prajti, ka se vse tisto, ka se godi kouli nas, pozna na človeki tō. Kak se te ne bi poznalo na meni in v mojej glavej? Kak drugo, po tistom, kak se obrača vrejme, se obračamo mi lidge tō. Kak se te ne bi vsi vkūper obrnouli po tom sprtoletji? In, ka je tou sprtoletje prišlo tak kak edno trno toplo leto, se te tak počūtim ge sam. Ne vem, kak je z vami, ali ge sam kak tou vrejme, ka je kouli nas.

Tou pa tak vōvidi.

Zato, ka se sprtoletji tak midi, ka škē prle gratati leto, kak pa je za tou cajt, se meni tō nebesko midi. Neman cajta, ka bi imeu čas. Zrankoma, gda se zbidim, ranč ne morem kave spiti, pa je že osem vōra. Bole kak se paščim, menje cajta mam. V službi se kuman k deli kcu spravim, že je kunec službe. Doma se ške ranč ne nagem pa je že večer. Te dem spat in ranč gda zaspim, že moram gore stanoti. Bole kak se mi midi, bole je vse nekak tak, kak če bi se celji čas vkūper potejgno. Počūtim pa se v tom sprtoletji nekak tak, kak sam se še nigdar nej počūto. Srcē mi trepeče, kak bi se njemi nekam nebesko midilo, nogē ojdijo same od sebe, lačen sam samo za obed, žeden pa furt pa furt. Počūtim se kak tou sprtoletje, ka je več nej sprtoletje.

Sprtoletje v moji glavi

Gvūšno se že spita vlete, kak je kaj z mojo taščo Regino, trno čedno žensko? Una tak vōvidi in tak žive, kak če bi nej bilou nej jeseni nej zime, nej sprtoletja in nej leta. Tak, kak če bi se njoj čas stavu. Te mi pa pravi:

- Na, zet moj! Vej pa malo se dole stavi, vej pa ne gori voda, ka ne bi malo po gračenki okapo.

Te sam si rejsan vtrgno malo toga bežečoga cajta in okapo tam po zemlej. Ali! Ali! Ali, kak sam okapo, že je včas za mojo ritjo palik vōzrasla trava. Nej sam ške prišo do kunca grede, je že za menov bilou vse zeleno. Ja, moja tašča Regina, trno čedna ženska, je samo prajla, ka ge ne vem delati in te sama okopala pou gračanka in ni edna trava je nej gledala vō iz zemle, gda je zgotouvila. Na, te si pa zdaj malo broдите, kakšno je tou sprtoletje v mojej glavej?!

Miki

Na vūzemsko nedelo so se v Sakalovcaj srečali nogometaši domanje vesi in Prosečke vesi v Sloveniji. Na prijateljski tekmi so gvinili domanji fusbalerji.

„Volan“ moreš stalno držati...

... če škeš živeti, pravi Gabor Lazar z Dolenjega Senika. Zdaj sam gvušna, ka vsakši na te pravi volan misli, ka je v autoni, v autobusi. Depa če bi se vi zgucavali z Gaborom, bi gor prišli, ka je on nej samo na "te" volan mislo. Simbolično je mislo na tisti "drugi" volan, steroga vsakši človek v rokaj drži.

Ludje smo nej gnaki. Dosta fele formo se talamo ali se ločimo eden od drugoga. Gestejo, steri vodijo, pa gestejo, stere vodijo. V življenji se tau tū premenjava. Zgodi se, ka tiste, ki so vodili, zdaj drugi vodijo pa naupek. Edno je gvušno, steri se je vzeo za tau, ka de vodo, vozo, tisti more vedati, kama, kak pa zakoj. Gabor istino ma. Volan moreš držati, če škeš živeti ali preživeti.

Gda sva si sedla z Gaborom, je tak na kisko gledlo, če bi ma zaub vō vlekli. Pravo je, ka se on neške po novinaj naprej davati, pa ka je on nej takši človek, od steroga bi kaj trbelo pisati. Gda sva pa guč že začnala, njegvi kiseo obraz se je preobrnlo.

Gabor je z Gornjega Senika rodjeni, začno je ojditi v gimnazijo v Varaši, za objektivni zrokov volo je pa nej tam kočno, liki v Györi v kmetijski strokovni šoli. Tūj je najoprvin v roke daubo „volan“, kakoli ka je tau traktor bio. V svojom cejlom življenji je šoför bio, vozo je traktor, tovrnjak (tehergépko) no pa vsefale autobuse. Bio je dugo lejt šoför za posebne voznje (különjárat) tū, največ je pa vozo naše ludi v Varaši pa nazaj. V letaj 1986-87 je s Ferencom Sukičom, sakalauvskim šoferom, vsakši keden vozo v Mursko Soboto tū. Tam je spozno dosta ludi pa dosti kolegov, ki se eške gnes stavijo pri njemi.

Pa kak vsakšomi človeki, gnauk samo pridejo lejta, gda si prej malo leko počine mo pa pistimo vsakdanešnjo službo pa dužnosti. Gabor je 6 lejt prva leko v penzijo prišo kak normalni drugi de-

lavci. Zdaj, ka pa telko "dosta" cajta ma, se je pomaleg tak not vzeo njegvo nauvo "službo", ka je on tū tak kak nistarni upokojenci, da se srečajo pa se etak poklonijo "nemam cajta".

Kumaj je eške koštavo te "slobaudne dneve", so ga

auto. Stoj bi leko pito, zakoj se človek vzema za telko vse? Tak mislim, vsigdar morejo takšni biti, steri z dobrov volauv delajo za druge, za svoje. V Porabji mamove velke dužnosti sami do sebe. Če bi tistoga reda nej volili slovenske samo-

zik. Pa etak je tū v velkoj nevarnosti. Vūpam se pa, ka naša generacija malo zbidi generacije za nami. Te se vendar ne "zgubimo".

Če se zgubimo, de naša - leko povejmo - nemarnost, najbolje zatok, ka se gnesden da za jezik, za kulturo dosti napraviti. Zatau mamotak moralno kak finančno pomauč. Večkrat stoj pravi, ka prej je nika nej vredno včiniti, ka prejludje samo kritizerajo, dapa ne genejo se. Namé so kritike - sploj pa nepravilne - na začetki sploj motile (zavartak). Gnes znam ločiti dobre in nepravilne kritike. Pa nepravilni gnes ranč ne čujem. Ka človeka strašno vleče na delo, tau so uspehi pa lejpe reči, človeški obrazi, gda se veselijo, če se je nam pošikalo kakoli. Stoj bi tau tū leko mislo, ka sam ge takši človek, ka samo napona nin odim, lejčem pa te se s svojimi najbližnjimi ne brigam. Nej je tak. Tau vse leko vkūp zoštiam z družinov, zatok ka brez družine tau vse ne moreš opravlati."

I. Barber

1994. leta izvolili za člana lokalne samouprave na Dolenjem Seniku. S tejm vred je grato člen Državne slovenske samouprave. Na D. Seniki je gnes "koren" slovenske manjšinske samouprave. Če bi samo te dve "funkciji" meo, bi dojšlo, zatok ka je Gabor nej takši "simboličen" člen, liki najbolje aktiven delavec. 1996. leta smo v Porabji ustanovili slovensko penzionistično društvo. Gabor je vodja dolenjeseniške sekcije, tūj med upokojenci tū aktivno dela, upokojenci ga radi majo. Ka njim on povej, je "sveto". Ga cakajo, gda kaj nauvega prnese, povej, gda kaj organizera. Poleg toga je predsednik cerkveni kotrig na D. Seniki pa pomočnik v cerkvi.

"Mojo življenje je "volan". Nemo pravo, ka je tau takšo mirno pa dobro delo, depa rad sedim za volanom. Mam svoj auto, depa redno vozim za Državno slovensko samoupravo tū službeni

uprave, bi žmetno bilau. Maloprilik bi meli za tau, ka občuvamo svojo kulturo, je-

Slovenska samouprava i Slovensko društvo v Sombotelu 6. maja organizirala Den materne reči. Matere je pozdravo podpredsednik samouprave Feri Gyécsek, mlajši so pa recitali slovenske pesmi o materaj.

... DO MADŽARSKE

Seja Državne slovenske samouprave

6. maja se je na Gornjem Seniku sestala skupščina DSS-a, da bi sprejela bilanco gospodarjenja za l. 1999. Na isti seji so člani skupščine odobrili šolam in kulturnim društvom finančno podporo. Osnovni šoli na Gornjem Seniku 1.000.000, v Števanovcih 700.000, v Sakalovcih 300.000 forintov. Za delovanje kulturnih skupin oz. društev: Mešanemu pevskemu zboru A. Pavel 200.000, Folklorni skupini na Gornjem Seniku 200.000, Folklorni skupini v Sakalovcih 100.000, Društvu porabskih slovenskih upokojencev 100.000, Slovenskemu društvu v Budimpešti 50.000, Slovenskemu društvu v Szombathelyu 50.000, Gledališki družini Nindrik-indrik 70.000, Ansamblu Korpič in ženskem kvartetu 50.000, Ljudskim pevkom iz Monoštra 50.000, Ljudskim pevkom iz Števanovcev 50.000, Lutkovni skupini OŠ Gornji Senik 30.000, otroški folklorni skupini OŠ Gornji Senik 30.000 forintov. Za stipendiranje porabskih študentov so odobrili 450.000 forintov ter za pomoč prizadetim v poplavih 300.000 forintov.

Tekmovanje v slovensini

Finale državnega tekmovanja v slovensini bo potekalo 26. maja v Slovenskem domu v Monoštru. V prvem krogu tekmovanja so učenci višjih razredov osnovnih šol v Porabju reševali jezikovni test ter napisali spis, pri katerem so lahko izbirali med tremi naslovi. Tudi na ustnem delu tekmovanja bodo dobili učenci več nalog (situacijske igre, poročanje o določeni temi itd.). Tekmovanje organizira Državni šolski institut (OKSZI).

Odporna meja

27. maja bo meja med Andovci in Budinci odporna od 14. do 22. ure.

Tišlarstvo v Števanovci

Gnauk svejta je lüstvo tū v Porabji samo doma delalo. Maro so držali pa iz gauske so si pejnaze slüžili. Kraj od dau-ma, slüžit ta po Vogrskom so samo tisti šli, gde je velka držina bila ali če so malo gazdijo (kmetijo) meli. Lüstvo je te še zadovolno bilau s tistim, ka so pripauvali. Kakolisrmačko, zato so nikak teživeli s tauga. Te se je tau obrnilo, gda sta v Varaši židana pa kosina fabrika začnile delati. Dosta pavrov je bilau, steri so si tak mislili, ka v fabriki delati je bola gvüšno, kak se doma mantrati za filere. Iz vsakše držine je eden v fabriki delo, drugi pa doma. Kak je vsigdar več fabrik pa zadrug nastalo, tak je vsigdar več pavrov šlau v Varaš delat. Sprvuga pejški pa z biciklinom, po tistim pa so se z autobusom vozili v slüžbo. Tisti, steri je delat odo, se je zaz-

prva kmetijska zadruga mej-la. Že je vsakši tau mislo, ka na nikuj pride pa se vküp obrne, gda smo zvedli, ka go je nikak dolküpo. "Ka de s tau

je tam prejdjan.

"Dja sam se za lesnoga inženira včijo. Deset lejt sam samo tak bijo pa sam si na tejn brodo, ka bi leko delo. Zdaj

Mladi inženir Károly Kovács

zidinov?" so si gučali lidge med seboj. Zdaj na dvauri že puno lasa pa več mašinov stoji. Pred enim mejsecem so

dvej lejt sam si tak zmisló, ka nišo lesno podjetje napravim. Ta zidina tū v Števanovci je najbóla optimalna tū v Porabji pa zato sam go dolaküpo. Zdaj sprvuga pohištvo (bütor) redimo, sledkar pa še vse drugofele. Vsakšejele tišlarske mašine mamó tuj. Mamó še gater pa sišilnico tū, gde lejs sišimo. Bore s tovarnjakom pripelajo, mi je te predelamo pa kak dela pohištva pelajo kraj od nas. Ka zdaj tū v tauj zidini leko delamo, je dosta vse prejk trbelo zozidati zato, ka je zidina sploj na nikuj prišla. Zato smo itak tau zidino vöodebrali, ka so se tū

začnili delati. Ka delajo, smo

Vsi delavci so iz vesi

ranka odpelo pa večer prišo domau. Doma že dosta vse nej mogo delati. Pa tau vela na gnesden tó. Samo tau je razlika, ka gnesden več doma lüstvo ne gazdüva, zato ka sploj nej vrejdo. Zato pa, gda so tū v Porabji nastale kmetijske zadruge, dosta ji je tak mislilo, ka bola doma v vesi ostanejo delat, istino, ka pejnaz menja, kak bi se vsakši den notra pa vö vozili z Varaša. Te zadruge so par lejt delale, potistim so pa na nikuj prišle. Tak ka doma v vesi clovek slüžbo ne najde, zvün popa, pošlara pa školnika.

V Števanovci je tū več lejt stala prazna zidina, štero je

pitali **Károlya Kovácsa**, gnauksvejta že spravlati ista-podjetnika (vállalkozó), sto šim, istino, nej so cejlak tau

delali kak mi."

Težko ste začnili?

"Zavole težko. Od uradov (hivatalok) je vsakšejele dovoljenja trbelo sprajti. Tau bi še nej bila baja, če bi nej bila tak velka bükracija. Znau sam, ka težko baude te papire vküpsprajti, dapa ka tak težko, na tau sam zato nej mislo."

Ka mislite, mela de ves od tauga kakšen asek?

"Tak mislim, ka go že zdaj ma. Če gledamo zidino, gda sam es prišo, se je vse vküprüšila. Zdaj že cejlak ovak vögleda. Zato nej vseedno, če se stoj prejk Števanovec pela, ka vidi pri pošiji. Z drugoga kraja so pa delavci (sedem) vsi iz vesi. Porcije (davek) pa tudi vse števanovskoj samoupravi plačujem. Tak mislim, ka ves iz tauga samo asak ma."

Z lasaum delate. Gde küpüjete lejs?

"Tū v vesi, če kaulak gledamo, je sploj dosta leša. Samo tau je baja, ka nejga tiste kvalitete, ka mi nücamo. Ka

mi nücamo, iz tistoga že samo malo je. Ednomi hrasti petdeset lejt trbej rasti, naj lejpi baude. Kak vejmo, v zadnji dvajsti lejtaj so pavri zato zavole vözosekali gauske. Tak ka malo bola daleč küpüjemo lejs."

Splača se vam tišlarstvo meti?

"Tak mislim, ka se splača, če bi nej tak mislo, te bi ranč nej vcuj stano. Istino, ka zdaj še nej trno, zato ka tiste pejnaze (kredit), ka smo gorazeli, gda smo mašine küpili, pomalek nazaj moramo plačüvati, dapa gvüšan sam, ka kasneje se tau splača."

Kakšne cilje mate, ka ške-te da bi se vam uresničilo?

"Zdaj najoprvm strejo ške-mo postaviti nad lejs, stero-ga vanej mamó. Sišilnice-ali več ali vekoš - ške-mo küpiti, naj bole brž leko sišimo. Pa če de prodaja tak šla, te bi tak deset-petnašet lüdam dali delo."

K. Holec

Kako ohraniti Porabje?

Na željo Državne slovenske samouprave in županov porabskih vasi je Generalni konzulat v Monoštru 4. maja organiziral sestanek z direktorjem narodnega parka Fertő-Hanság in naravovarstvenega območja Órség dr. Lászlom Kárpátijem. Sestanka v Slovenskem domu sta se udeležila tudi svetovalka za kmetijstvo v Porabju, Dutka Gyuláné ter sodelavec pisarne Phare v Monoštru László Bauer.

V uvodnih besedah je generalni konzul dr. Zlatko Muršec poudaril, da želimo v Porabju ohraniti naravno okolje. Poseg v naravo bo pomenila izgradnja ceste med Verico in Gornjim Senikom, kakor tudi rekonstrukcija glavne ceste od Monoštra do G. Senika. Na gospodarskem področju je vsekakor smiselno razvijati kmetijstvo, sadjarstvo oz. turistično dejavnost.

Gospod Kárpáti se je obrnil na generalnega konzula s prošnjo, naj bi tudi slovenska stran pričela z deli, da bi Goričko postalo čimprej naravovarstveno območje. Za to so predvidena tudi sredstva iz programov Phare.

S porabskimi župani se je direktor Kárpáti dogovarjal o tem, da se morajo čimprej izdelati urbanistični načrti za porabske vasi, določiti kvota kmetom za čiščenje travnikov oz. državna podpora vaškim samoupravam za čiščenje vaških zemljišč. V porabskih vaseh pravkar potekajo priprave za ureditev kanalizacije, udeleženci srečanja so seznaili gosta tudi s tem.

Gospod Kárpáti je porabske župane in gospoda generalnega konzula povabil na obisk v Sarod, kjer se nahaja center Narodnega parka Fertő-Hanság, kjer naj bi nadaljevali s pogovori tudi o ustanovitvi ti. tele hiše v Porabju.

A.K.

OTROŠKI

Kak sam vido svejt spod stola?

Prvo, ka se spominjam od svoji mladi lejt, je tou, ka sam se najraj špilo pod našim velkim stolom v künji. Tam sam se tak počuto, kak če bi tou biu moj mali ram, moj mali svejt, spod šteroga sam začo spoznavati velki svejt.

NEDELA

Najraj od vsej dni v tedni mam in sem meu nedelo. V tisti časaj tō, gda sam na svejt gledō ške spod stola. Že zazrankoma je v künji dišalo po friškoj župi, stera se je trno pomali kūjala na špajeti. Oča je biu doma, mama je bila doma, zmejs smo šli v cerkev, po tistom malo v krčmau. Tak sladka je nej bila tista moja pijača več nigdar kak

v tisti mlašeči lej-taj. Te smo šli pa domau. Mama se je tadale vrtela kouli špajeta, oče je štu novine, ge sam se pod stolom špilo in vsi smo čakali, ka popodnevi stoj pride k nam. Kakša žlata ali kakši padaši. Trno dobro se spominam nedele. Spoumim se, kak sam se spitavo, zakoj ma vsakši den v tedni svoje ime in tou tō, ka stero ime ka zaznamūvle. Tak

sam pomali v svojoj mladoj glavej gore prišo, ka je srejda zatok, ka je na srejdi tedna. Gda sam že vedo šteti do deset, sam zvedo, ka je četrtek zato, ka je štrti den v tedni, petek je pa peti den v tedni. Vedo sam tou tō, ka je ponedeljek zato, ka pride po nedeli. Dapa zakoj je nedeli ranč ime nedela in nej kaj drugoga. Sejdo sam tam pod našim stolom, na srejdi künje in brodo in ške gnauk brodo. Bole ka povem, ka sam nej samo brodo, liki sam cediū tau pitanje o nedeli po glavej es pa ta. In te se je zgodilo!

Bila je sobota. Oča je trdo delo cejli den in večer si je truden na glas zbrodo:

-Vaaaj, kak me vse boli od toga dela. Ške dobro, ka je zran nedela in nede nika trbelo delati.

Tam pod stolom me je dosegnola pamet. Gvūšno, nedela je zato, ka se na te den ne dela. Pomeni te den, ta nedela je dobila svoje ime zato, ka se na te den ne dela. Leko pa povejm, ške tak sam si brodo, ka se v

nedelo sploy ne smej delati, ka te te den nede več nedela, liki bi po tašom te den meu ime dela, nej pa nedela.

Oče se je vōnaspo in v nedelo smo sedeli pri bejlom kafeji, kcu pa geli orejovo pogačo. Na špajeti se je kūjala župa. Tou je bilo prvo, ka me je v glavej pitalo: Kak te zdaj mama kūja župo, če pa je nedela. Vej pa kūjanje je tō nekše delo! Te pri nedeljskoj meši sam se že pa spitavo: Vej pa če je nedela, zakoj te plebanoš gnes mešo drži, vej pa tou je njegvo delo in na te den gvūšno ne bi smeu delati. Na, gda pa smo prišli v krčmau, gde sta gornosila pijačo krčmarica in njeni mouž, sam se že palik pito: Vej pa tou je nej nikša nedela, če pa si teva dva ške v nedelo služita krūj? Tak sam te po obedu tam pod našim stolom srejdi künje gor-

prišo, ka ta nedela ranč nej tak velka nedela, kak se tou čuje in kak naj bi vōvidlo. Ške bole mi je pa nedela prišla v nous, gda mi je oča večer pravo:

-Poj, sin moj, deva malo do sousega, ka njemi pomagava neka zdignoti na traktor, ka de zazranka dale pelo.

Kak prvo sam se pito, kak mo ge, mali leko kaj pomago zdigavati. Tou sam pito tak potūjoma sam sebe. Tak redno naglas pa sam pito svojga očo:

-Vej pa gnes ne smemo delati, vej pa gnes nedela, gnes se ne dela.

Oča me je pogledno s tistimi njegovimi toplimi, globkimi očami in pito:

-Kakša dela, kakši den je tou?

-Vej pa če bi nej bila nedela, te bi bila dela. Ti pa zdaj škeš, najge nika zdigam. Vej pa tuo je delo in nej nejdolo, sam njemi tumačo.

-Zdaj je že tak kesno, ka je več nej nedela, liki je že dela, se mi je smejau in me je prijo za rokou, ka sam šou z njim k sou-sedi.

Tak sam že trno mladi tam pod svojim stolom gorprišo, ka je nedela samo za ništerne, za druge je pa nej nedela liki dela.

MIKI

Velika noč

KOTIČEK

Velika noč je velik praznik kristjanov, kajti praznujejo Kristusovo vstajenje. Praznovanje se začne na veliki petek s postom. Ta dan kristjani ne jejo mesa. Na veliko soboto v Porabju kurijo kresove, s tem simbolizirajo vstajenje Kristusa. V nedeljo zjutraj blagoslovljajo v cerkvi šunko, jajca in potico. Na ta dan družina skupaj zajtrkuje.

Dijaki smo zelo čakali veliko noč in tudi počitnice. V naši družini smo se pripravljali na praznike. Pospravljali smo in okrasili hišo. Pekli smo pecivo, kuhali šunko, barvali jajca. To smo počeli s pomočjo čebulnih olupkov.

V nedeljo smo zgodaj vstali. Pri nas je navada, da otroci dobijo darila, zato sta brat in sestra navsezgodaj bežala na vrt in poiskala svoja, v travo skrita darila.

Skupaj smo zajtrkovali, potem smo obiskali babico in dedka v Števanovcih. Tam se je zbrala vsa velika družina. Po skupnem kosilu smo se pogovarjali vse do večera.

V ponedeljek je prišlo k nam veliko fantov, ki so poškopili s kolonjsko vodo babico, mammo, sestro in mene. Od nas so dobili pecivo in rdeča jajca. Škoda, da je bilo počitnic hitro konec in se je znova začela šola.

Blanka Bartaković 10.b-r.
Gimnazija Monošter

Vsako leto spomladi pride čas velikonočnih praznikov in tudi mi imamo takrat pomladanske počitnice. Takrat praznujemo Jezusovo smrt in vstajenje.

Teden dni pred praznikom imamo veliko pomladansko pospravljajo. Na veliki petek je sveti post, takrat ne smemo jesti mesa. Za ta dan tudi pravijo, da so zvonovi odšli v Rim. Na veliko soboto zjutraj sva z bratom pobarvala jajca. Mati je pripravila jedi, ki smo jih potem zložili v košarico. To so: šunka, kruh, jajca, hren in sol.

Zvečer smo jih odnesli v cerkev, kjer jih je gospod župnik blagoslovil. Naslednji dan zjutraj smo imeli svečani družinski zajtrk. Popoldan smo dobili goste iz Sakalovcev. Zelo sem jih bila vesela. Obdarili smo drug drugega in se pogovarjali. "Zajec" mi je prinesel bluzo, radio in denar. V ponedeljek smo šli v Števanovce k starim staršem. Voščili smo jim vesele velikonočne praznike.

Prazniki so bili lepi in veseli, toda kratki.

Andreja Pint
dijakinja Gimn. v Monoštru

Cvetlice cvetijo, ptice pojejo, prišla je pomlad. Spomladi slavimo ne samo preporod narave, temveč se spominjamo križanja in vstajenja Jezusa. Velika noč je največji praznik krščanstva.

Na praznike smo se navdušeno pripravljali, pri tem sva pomagali seveda tudi s sestro. Po pospravljanju je bila glavna naloga priprava velikonočnih jedi. Na veliki petek smo pekli ribo, ker je na ta dan strogi post. Potem smo pa pripravili značilne "vūzemske" jedi: šunko, jajca, hren in potico. Pri nas je navada, da se velikonočne jedi nesejo k žegnu, ki je na vrsti na veliko soboto pri sveti maši. V Porabju je stara navada tudi kurjenje kresov. Ob kresu se zbirajo ljudje in skupaj slavijo prebujenje narave.

Na velikonočno nedeljo smo bili v cerkvi. Po kosilu so pa prišli sorodniki iz Budakalásza. Veliko smo se pogovarjali in se smejali. Na velikonočni ponedeljek smo šli na Verico k babici, ki je bila obiska zelo vesela.

Prazniki so na žalost hitro potekali. Še nekaj tednov in bo tu poletje.

Etelka Dončec
dijakinja
Gimnazije v Monoštru

KAUT

Kako so potekale počitnice?

Pomladanske počitnice so trajale od 15. do 26. aprila. Zelo sem jih čakala.

V času počitnic mi je bilo najbolj všeč, da mi ni bilo treba tako zgodaj vstajati. Tudi vreme je bilo zelo lepo, zato sem bila veliko zunaj. Mnogo sem se sprehajala, kolesarila in igrala nogomet s prijatelji. Seveda sem tudi brala in gledala televizijo. Pred veliko nočjo sva naredili s sestro v hiši veliko pospravljajo in sva pomagali mami, ko je pekla pecivo. Na veliko soboto dopoldne smo skuhali šunko in barvali jajca. Popoldne sem odnesla velikonočne jedi v cerkev, kjer jih je župnik blagoslovil. Zvečer ob šestih smo šli na procesijo. Po končani procesiji smo s sestro in sestrično šle pogledat velik kres.

Na velikonočno nedeljo zjutraj smo šli v cerkev, popoldne smo pa bili pri babici. V ponedeljek zjutraj so prišli "škropilci". To je madžarska ljudska šega, ki jo počasi prevzemamo tudi v Porabju. Fantje namreč na ta dan zgodaj zjutraj poškopijo dekleta z vodo (po novem večinoma s kolonjsko vodo), da bi ostale lepe kot sveže rože.

V torkem sem počivala in se učila, ker se je v sredo že začela šola. Zelo dobro sem se počutila v počitnicah, škoda, da so bile tako kratke.

Nikoleta Vajda, Gimnazija Monošter

Kejpi, pred sterimi se moraš staviti

Če te v tej dnevaj (do konca majuša) ojdli v Varaši v Slovenskom domu, si vzemite malo več časa pa si poglednite kejpe, **fotografije Toma Jeseničnika**, svobodnega fotografa iz Slovenije.

Človek, gda dé na kakšno otvoritev (megnyitő), je največkrat tak, ka brž kaulek pogledne pa odide. Če gledaš fotografije Toma Jeseničnika, moraš meti čas, mir pa tijočo. Mir pa tijočo znautra, v sebi. Če samo brž kaulek pogledaš, vidiš na kejpaj plamine, rauže, drejve, listje, snegj, vodne kaplice. Če si več cajta vzameš, te te najprvin tau začne drejgati, zakoj so tej kejpj ranč tak po vrsti skladnjeni, kak so? Ali je kakšen red ali si ga pa leko (mora) vsakši gledalec sam stvoriti(t)?

Tomo Jeseničnik naravo (természet) slika od sprto-lejti do jeseni. Če staneš

pred kejpom z lejo raužov, stera komin zdaj začne cvesti, leko ka pomisliš na začetek žitka, namladost, lepoto. Če malo tadale stapaš,

snegjom. Odišo je slejden človek tő?

Leko, če je vi poglednete, te nika cejlak drugoga vidli v tej kejpaj. Dapa edno je

Predsednik Slovenske zveze čestita Tomu Jeseničniku
Foto: P. Szendi

najdeš kejp z žuntimi listi. Pomalek (po)vegnejo, kak povegne, odide življenje tő. Od toga je samo en stopaj do samotnoga (magányos), gauloga drejva. V snejgi so stopaji, pokriti s friškim

gvüšno. Avtor (szerző) ma te plamine, drejve, rauže, kamne... fejsz rad. Njegli kejpj so takši, kak če bi baužo naravo.

M. Sukič

Razpis štipendij za srednješolce

Kuratorij Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem razpisuje štipendije za šolsko leto 2000/2001. Štipendije so namenjene pripadnikom manjšin z madžarskim državljanstvom, ki obiskujejo zadnje štiri letniške gimnazije ali srednje šole.

Važno!

Prošnjo lahko vloži le dijak:

- ki je dosegel 4.00 (učni uspeh),
- ki obiskuje narodnostne srednje šole, ali srednje šole s poukom materinsčine,
- tisti dijaki, manjšinci, pri katerih ni manjšinskega šolstva (Armenci, Rusini, Poljaki, Ukrajinci, Grki) se natečaja lahko udeležijo le, če imajo opravljene jezikovni izpit (1. stopnja) ali potrdilo o znanju jezika šolske komisije pri lastni državni samoupravi.

Mesečna vsota štipendije: 5000 forintov.

Rok za oddajo prošnje: 14. julij 2000.

Podrobnejše informacije dobite:

- Državna slovenska samouprava, Gornji Senik (tel: 94/434-032)
- Zveza Slovencev na Madžarskem, Monošter (tel: 94/380-767)

* * *

A MNEK Közalapítvány kurtóriumának tanulmányi ösztöndíj-pályázatot hirdet magyar állampolgárságú, nemzeti kisebbséghez tartozó tanulók számára, akik a 2000/2001-es tanévben gimnázium utolsó négy évfolyamának vagy szakközépiskola tanulói.

Figyelem!

Csak az a tanuló pályázhat, akinek

- tanulmányi átlaga legalább 4,00
- iskolarendszerű, nemzeti-segi oktatási programot megvalósító oktatásban vesz részt,
- azok a tanulók, akiknek nincs kisebbségükkel azo-

nos, iskolarendszerű, nemzetiségi oktatási program alapján oktató iskolájuk (örmény, ruszin, lengyel, ukrán és görög), csak abban az esetben pályázhatnak, ha saját anyanyelvől legalább alapfokú (írásbeli vagy szóbeli, vagy mindkét változatot magába foglaló „C” típusú) nyelvvizsgával rendelkeznek, ennek hiányában, ha a nemzetiségükkel azonos országos önkormányzat oktatási bizottsága az anyanyelv tudásukat véleményezi.

Az ösztöndíj havi összege: 5.000 forint.

További információk:

- Országos Szlovén Önkormányzat, Felsőszőlők (tel.: 94/434-032)

- Magyarországi Szlovén Szövetség, Szentgotthárd (tel.: 94/380-767)

A pályázatok beadásának határideje: 2000. július 14.

**Skupščina Železne županije,
Škofjski urad škofije v Szombathelyu,
Mestna občina Monošter
Vas vljudno vabijo v soboto, 27. maja 2000
v Monošter
NA SREČANJE ŠTIRIH NARODOV IN
NARODNOSTI.**

Program

10.00 Sveta maša s somaševanjem škofov

12.00 Agape na prostoru pred cerkvijo

15.00 Konferenca v Slovenskem kulturno-informacijskem centru

Predavatelji:

Gábor Bagi, državni sekretar, Zunanje ministrstvo
Péter Markó, predsednik skupščine Železne županije
dr. István Konkoly, škof sombotelske škofije

16.00 Srečanje slovenskih pevskih zborov v gledališki dvorani

19.00 Zaključna pobožnost z molitvijo za sožitje narodov pri cerkvi sv. Emerika v Rönöku

**Vas Megye Közgyűlése,
a szombathelyi Egyházmegyei Hatóság,
Szentgotthárd Város Önkormányzata
tisztelttel meghívja Önt
Szentgotthárdra 2000. május 27-én, szombaton
NÉGY NEMZET ÉS NEMZETISÉG
TALÁLKOZÓJÁRA.**

Program

10.00 Koncelebrációs püspöki szentmise

12.00 Agapé a templom előtti téren

15.00 Konferencia a Szlovén Információs és Kulturális Központban

Előadók:

Bagi Gábor, helyettes államtitkár, Külügyminisztérium
Markó Péter, a Vas Megyei Közgyűlés Elnöke

Dr. Konkoly István, szombathelyi megyés püspök

16.00 Szlovén kórusok találkozója a Színházteremben

19.00 Záró áhítat a nemzetek egységéért a rönöki Szent Imre templomban

Iz künje naši babic

Vinska župa

1 liter bejlaga vina, 5 dl
vodé, 10 dkg cukra, 4
jajcine žučake, 2 žlici
mele, cimel, citronska
lopinje.

Vino z vodaav, citronskim lopinjem i cimetom damo zavreti. Žučake s cukrom pa melo na penasto zgraužamo pa gorpistimo s kūjani vinom i pomalek drūgomi cūjvle-jemo. Vmejs na flajnsi graužamo, dačas ka malo gorzavré. Pige se vrauče ali mrzlo, v šalicaj.

Hilda Čabai

Porabje

**ČASOPIS
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM**

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Deák Ferenc út 17,
p.p. 77,
tel.: 94/380-767
e-mail:
porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062.

Tisk:
SOLIDARNOST D.D.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.